

Vreme: 19.10.2026 19:13

Medij: magazinbiznis.rs

Link: <https://magazinbiznis.rs/ekonomska-analiza-o-srpskoj-ekonomiji-u-proslih-14-godina/>

Autori: Radojka Nikolić

Teme: autoputevi, magistrale

Naslov: Branimir Jovanović, Bečki institut: Kako je srpska ekonomija funkcionisala tokom prošlih 14 godina

11934

OCTOBER 2026

Policy Notes and Reports 113

Serbia's economy under Vučić:

Far from a miracle

Branimir Jovanović

ekonomska analiza o srpskoj ekonomiji u prošlih 14 godina

Autor: Radojka Nikolić Srpska ekonomija je stabilizovana, rast je ubrzan, strani investitori su došli, a radna mesta su otvorena - to je slika koju vlast SNS-a pruža javnosti, opisujući svoj 14- godišnji period vladavine.

Branimir Jovanović, ekonomista na Bečkom institutu za međunarodne ekonomske studije (WiiW), u svojoj analizi "Srpska ekonomija pod Vučićem: Daleko od čuda", ocenjuje da u svakoj od ovih tvrdnji ima istine. Međutim.

"Međutim, kada se sagledaju zajedno, i kada se uporede sa prošlošću same Srbije, kao i sa situacijom u susednim zemljama, dobija se slika koja je daleko od 'ekonomskog čuda' kakvim se često predstavlja. U ovom članku razmatramo kako je srpska ekonomija zapravo funkcionisala tokom proteklih 14 godina", napisao je dr Jovanović u uvodu svog najnovijeg izveštaja-istraživanja koje je danas (19. oktobra) objavio Bečki institut za međunarodne ekonomske studije.

Šta dr Jovanović konstatuje u dokumentu u kojem razmatra ekonomske rezultate Srbije pod vlašću Srpske napredne stranke (SNS), koja upravlja zemljom od 2012. godine?

Na prvom mestu je ocena da je prosečni godišnji privredni rast u Srbiji za period od 2012. do 2025. godine iznosio je 2,4%. To je manji prosečni rast nego u prethodnih 10 godina.

Slika 2 / BDP je u Srbiji, za vreme vladavine SNS-a, rastao sporije nego u gotovo svim susednim zemljama. Prosečan rast realnog BDP-a u regionu, 2012-2025. godina, % godišnje (Izvor: Bečki institut) U prethodnoj deceniji od 2001. do 2011. godine, prosečan privredni rast u Srbiji je iznosio 4,2%, što je takođe niži rast nego u većini susednih zemalja.

"Nezaposlenost je opala, ali je zaposlenost od 2019. godine stagnirala, dok su većinu rasta zarada 'pojeli' viši troškovi života. Nejednakost je porasla, a izdaci za socijalnu zaštitu su smanjeni. Priliv stranih direktnih investicija (SDI) nije veći nego ranije, a prihodi koje ostvaruju strani investitori sada premašuju nove prilive", navodi dr Branimir Jovanović.

U analizi on dalje konstatuje da su javne investicije značajno porasle, ali su bile usmerene prvenstveno na izgradnju [auto-puteva](#), dok je stanje ostale infrastrukture dodatno zaostalo za prosekom Evropske unije, a domaće privatne investicije su stagnirale. Evo najvažnijih ocena iz ove analize.

RAST: SPORIJI NEGO RANIJE I SPORIJI NEGO KOD SUSEDA

Dr Jovanović navodi da je tačno da je SNS nasledila slabu ekonomiju. U periodu od 2009. do 2011. godine, nakon globalne finansijske krize, srpska privreda je zabeležila ukupan pad od oko 1,5%.

"Nova vlast, međutim, nije brzo preokrenula taj trend. Tokom prve tri godine njene vladavine (2012-2014), privreda je pala za skoro 2% - što je čak i veći pad nego u prethodne tri godine. Kontinuirani rast vratio se tek 2015. godine, četvrte godine vladavine SNS-a. Čak i tada, rast se nije ni približio stopama zabeleženim u prethodnoj deceniji. U periodu 2012-2025. godine, realni BDP je rastao prosečno 2,4% godišnje, u poređenju sa 4,2% godišnje u periodu 2001-2011. godine, kada su zemljom upravljale stranke bivše demokratske opozicije. Dakle, pod vlašću SNS-a, privreda je rasla nešto više nego upola

Vreme: 19.10.2026 19:13

Medij: magazinbiznis.rs

Link: <https://magazinbiznis.rs/ekonomska-analiza-o-srpskoj-ekonomiji-u-proslih-14-godina/>

Autori: Radojka Nikolić

Teme: autoputevi, magistrale

Naslov: Branimir Jovanović, Bečki institut: Kako je srpska ekonomija funkcionisala tokom prošlih 14 godina

sporije nego ranije. Istina, deo te razlike proizilazi iz ekonomskog rasta ostvarenog pre 2008. godine, što je bilo karakteristično za rast u celom regionu. Stoga je možda pravičnije porediti Srbiju sa njenim susedima u istom periodu. Ni to poređenje nije nimalo laskavo. Od devet ekonomija u regionu, prosečan rast Srbije od 2,4% u periodu 2012-2025. godine bio je veći samo od rasta Severne Makedonije i - za nijansu od Bugarske. Kosovo, Albanija, Crna Gora, Rumunija, Bosna i Hercegovina i Hrvatska - sve te ekonomije su rasle brže", navodi Jovanović.

dr Branimir Jovanović, ekspert Bečkog instituta, autor najnovije analize iz oktobra 2026. godine: Srpska privreda pod Vučićem: Daleko od čuda

ZAPOSLENOST I ZARADE: RANI DOBICI, A ZATIM STAGNACIJA

Najjači argument u korist SNS-a jeste tržište rada - navodi u svojoj analizi dr Branimir Jovanović i konstatuje da je, doista, bilo i dobrih rezultata:

"Stopa nezaposlenosti pala je sa oko 23% u periodu 2011-2012. na ispod 9% u periodu 2024-2025. Međutim, veći deo ovog poboljšanja ostvaren je tokom ranih godina vladavine SNS-a, dok se privreda oporavljala od kolapsa nakon 2008. godine. Zaposlenost je počela da se oporavlja neposredno pre globalne finansijske krize i dostigla je 2,8 miliona zaposlenih 2008. godine. Zatim je kriza preokrenula taj trend, pa je zaposlenost do 2012. godine pala na 2,2 miliona. Potom se do 2019. ponovo popela na 2,9 miliona. Od tada stagnira i nije premašila 2,9 miliona, a u 2025. godini je čak i blago opala. Stoga, toliko hvaljeni 'bum' u zapošljavanju predstavlja, u velikoj meri, samo oporavak radnih mesta izgubljenih tokom krize", navodi dr Jovanović.

Slika 4 / Plate su solidno porasle, ali su porasli i troškovi života - Prosečna neto plata i potrošnja po glavi stanovnika u Srbiji, u evrima (Izvor: Bečki institut)

KOLIKI JE STVARNI RAST ZARADA

Dr Jovanović apostrofira još jednu čestu tvrdnju sadašnjih srpskih vlasti, a to je da su plate značajno porasle.

"Naravno, izraženo u evrima, one jesu porasle: prosečna neto zarada je između 2012. i 2025. godine uvećana za oko 150%, sa približno 370 evra na oko 930 evra mesečno. Međutim, troškovi života su rasli gotovo istom brzinom. Prosečna potrošnja po osobi porasla je sa oko 290 evra na oko 700 evra mesečno, odnosno za oko 140%. Šta to znači za domaćinstva, može se prikazati jednostavnim primerom: u četvoročlanoj porodici gde oba roditelja rade i primaju prosečnu platu, njihovi prihodi su 2012. pokrivali 63% porodične potrošnje, dok su 2025. godine pokrivale 67%", navodi dr Jovanović.

Drugim rečima, domaćinstva danas troše znatno više nego 2012. godine, što je verovatno doprinelo poboljšanju njihovog blagostanja, ocenjuje dr Jovanović ali i podseća da je rast plata to jedva pratio: udeo potrošnje koji palte pokrivaju porastao je za samo 4% tokom više od jedne decenije:

"Dve prosečne plate i dalje nisu dovoljne da pokriju izdatke tipične porodice. Takva porodica i dalje mora da finansira trećinu svojih troškova iz drugih izvora (npr. putem doznaka iz inostranstva, penzija, ušteđevine, zaduživanja ili neformalnog rada). Stoga je poboljšanje životnog standarda bilo znatno skromnije nego što to sugerišu zvanični podaci o rastu plata", navodi dr Jovanović u ovoj analizi.

ODNOS SIROMAŠNIH I BOGATIH

U Srbiji se nejednakost u prošlih 14 godina dodatno povećala, konstatuje se u ovoj analizi. Udeo najsiromašnijih 20% stanovništva u dohotku nakon oporezivanja, opao je sa 4,3% u 2011. godini na 4,1% u 2024. godini. Istovremeno, udeo najbogatijih 10% porastao sa 35,5% na 37,6%. Promene nisu dramatične, ali smer je nedvosmislen: dobit od privrednog rasta nesrazmerno je pripala onima na vrhu.

"Istovremeno, država izdvaja sve manje sredstava za socijalnu zaštitu. Izdaci za davanja u okviru socijalne zaštite (isključujući zdravstvo i penzije) konstantno su opadali - sa oko 4% BDP-a u 2011. godini na 2,8% u 2023. godini. Siromaštvo, nejednakost i socijalna kohezija jednostavno nisu bili prioriteta vlada predvođenih SNS-om. Jedno od objašnjenja je ideološke prirode: kao stranka desne orijentacije, SNS ne pridaje veliki značaj socijalnoj zaštiti i ne pokazuje mnogo brige za siromašne. Drugo, objašnjenje je političko: trajno siromaštvo stvara glasačko telo koje se uoči izbora može mobilisati putem jednokratnih isplata - što je metod koji su vlade predvođene SNS-om više puta koristile", navodi Jovanović.

Slika 7 / Izdaci za socijalnu zaštitu su u kontinuiranom padu u odnosu na BDP (Izvor: Bečki institut)

STRANE INVESTICIJE: NIJE REČ O ČUDU, A CENA RASTE

Snažan priliv stranih direktnih investicija (SDI) često se ističe kao glavni uspeh ekonomske politike SNS-a, navodi dr Jovanović.

"Srbija je, zaista, privukla velike prilive SDI - u proseku 5,7% BDP-a godišnje u periodu 2012-2025. To

Vreme: 19.10.2026 19:13

Medij: magazinbiznis.rs

Link: <https://magazinbiznis.rs/ekonomska-analiza-o-srpskoj-ekonomiji-u-proslih-14-godina/>

Autori: Radojka Nikolić

Teme: autoputevi, magistrale

Naslov: Branimir Jovanović, Bečki institut: Kako je srpska ekonomija funkcionisala tokom prošlih 14 godina

je doprinelo dolasku tehnologija i poslovnih praksi u zemlju, uz istovremenu podršku izvozu i uključivanju srpskih kompanija u globalne lance vrednosti. Međutim, snažan priliv SDI nije nikakva novina za Srbiju: u periodu 2001-2011. on je u proseku iznosio 6,1% BDP-a".

U ovoj i prošloj godini smanjuje se priliv SDI. Dr Jovanović navodi da je u 2025. godini udeo SDI pao na 3,9% BDP-a i da će verovatno biti još niži u 2026.

"Tako je ovo usporavanje više posledica globalne neizvesnosti nego domaće politike, ono pokazuje koliko je model koji zavisi od SDI izložen spoljnim šokovima. Sve u svemu, učinak u pogledu SDI tokom godina vladavine SNS-a nije spektakularan. Solidan jeste, ali ništa bolji od onoga što mu je prethodilo. Što je još važnije, strane investicije imaju svoju cenu", navodi dr Jovanović i objašnjava:

"Prihod koji strani investitori ostvaruju u Srbiji - meren kao prihod od direktnih investicija na dugovnoj strani platnog bilansa - porastao je sa oko 3% BDP-a u 2011. godini na više od 5% u 2024. i 2025. godini. U 2025. godini, taj iznos je premašio priliv novih SDI, što znači da Srbija sada generiše više prihoda za strane investitore nego što prima kroz nove strane investicije. To je logična posledica strategije zasnovane na privlačenju stranog kapitala putem subvencija i jeftine radne snage, umesto na razvoju domaćih preduzeća. Jer, vremenom, zarada stranih vlasnika dostiže nivo novog kapitala koji pristiže", ocenjuje dr Branimir Jovanović.

STRANE DIREKTNE INVESTICIJE U SRBIJI U PROŠLIH 25 GODINA (Izvor: Bečki institut)

JAVNE INVESTICIJE I AUTO-PUTEVI

Poznato je da aktuelna vlast ističe povećanje javnih investicija.

"Brojke, istini za volju, potvrđuju ovu tvrdnju, ali, samo kada je reč o poslednjim godinama. U prvim godinama vladavine SNS-a, javne investicije su zapravo opale, na 2-3% BDP-a u periodu 2013-2017, što je ispod nivoa od oko 3% zabeleženog u godinama pre dolaska SNS-a na vlast. Od 2018. godine beleži se snažan rast, a od 2021. godine javne investicije se kreću blizu 7% BDP-a. Međutim, ovde postoje dva značajna problema", navodi u svojoj analizi dr Jovanović i objašnjava:

"Prvi je u tome što su javne investicije bile usmerene na auto-puteve. Zato su auto-putevi jedina oblast u kojoj je infrastruktura Srbije napredovala u odnosu na prosek EU. Od šest infrastrukturnih pokazatelja iz okvira za približavanje Srbije EU 'converge2.eu' - pri čemu su svi mereni u odnosu na prosek EU - jedino se dužina auto-puteva povećala, sa 34% na 50% proseka EU. Dužina puteva i železničkih pruga, instalisani kapaciteti za proizvodnju električne energije, kao i pristup bezbedno upravljanim sanitarnim uslovima i vodosnabdevanju - sve su to pokazatelji koji su zabeležili pad u odnosu na referentne vrednosti EU. Dakle, uprkos investicionom bumu, osnovna infrastruktura Srbije dodatno je zaostala", ocenjuje dr Jovanović.

Za takav obrazac javnih investicija dr Jovanović kaže da je jasno da su investicioni prioriteti bili projekti koji su veoma uočljivi - pogodni za ceremonije svečanog otvaranja i političku promociju - u odnosu na manje vidljive, ali često značajnije projekte koji se tiču osnovne infrastrukture.

Drugi važan deo problema je u tome što taj investicioni zamah nije doprineo podsticanju domaćih privatnih investicija.

"Ulaganja domaćih privatnih preduzeća tokom celog posmatranog perioda kretala su se oko 3% BDP-a, što je znatno manje od stranih investicija, a poslednjih godina iznose otprilike polovinu nivoa javnih investicija; pritom, nema nikakvih naznaka trenda rasta", navodi dr Jovanović i naglašava da slaba vladavina prava, korupcija i loše upravljanje obeshrabruju privatne investicije.

Štaviše, nije postojala nikakva ozbiljna industrijska ili inovaciona politika koja bi pružila podršku domaćim preduzećima, dok su strani investitori dobijali izdašne subvencije.

Otuda i naziv ove analize dr Branimira Jovanovića: Srpska ekonomija pod Vučićem: Daleko od čuda.

JAVNE INVESTICIJE U SRBIJI U PROŠLIH 20 GODINA (Izvor: Bečki institut)

